

Чичуліна Ксенія Вікторівна,

*Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка ,
кандидат технічних наук, доцент*

Кладченко Яна Олександрівна,

*Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка,
студентка*

ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ПИВОВАРНОЇ ГАЛУЗІ

Сучасні ринкові умови господарювання та загострення ринкової конкуренції між підприємствами пивоварної галузі підвищення ефективності виробництва, результативності діяльності, конкурентоздатності продукції і послуг на основі впровадження науково-технічних нововведень, інноваційних форм господарювання і управління виробництвом та активізації підприємництва. З метою зростання економічного розвитку підприємств пивоварної галузі необхідний постійний моніторинг, здійснення оцінки та підвищення результативності їх діяльності.

Об'єктом проведеного дослідження було обрано одне з передових товариств галузі пивоваріння, зокрема, ПрАТ «Фірма «Полтавпиво». Для даного товариства визначення результативності його діяльності має важливе як наукове, так і практичне значення. За її допомогою можна не тільки оцінити результативність роботи товариства, проаналізувати сумарний ефект різних структурних підрозділів та напрямків діяльності, а й визначити стратегію розвитку, розробити прогноз та план дій на перспективу, встановити результати використання витрачених ресурсів. Головним кількісним вимірником успішної діяльності ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» є фінансова результативність. Проаналізовані в подальшому, показники фінансової результативності відображаються у відсотковому виразі та характеризують ефективність використання майна, власного капіталу та інвестицій за кожним видом господарської діяльності товариства. На відміну від показників рентабельності активів, власного капіталу та інвестицій, де в чисельнику розрахункових формул передбачалося використання величини чистого прибутку, показник фінансової результативності від звичайної діяльності розраховується на основі фінансового результату від звичайної діяльності до оподаткування, який безпосередньо відображає ефективність, прибутковість (збитковість) процесу господарювання без урахування впливу відсоткової ставки податку на прибуток, що визначається особливостями існуючого податкового законодавства. Ствердження про перевалювання тих чи інших відносних показників фінансових результатів, на нашу думку, є помилковим підходом, оскільки, показники рентабельності (ROA, ROE, ROI) характеризують підсумковий рівень прибутковості (віддачі) активів, власного капіталу, інвестицій за наслідками господарського процесу в цілому, тоді як категорія фінансової результативності детально відображає ефективність використання майна, власного та інвестованого капіталу за кожним видом діяльності підприємства [1].

Отже, відносні показники фінансових результатів повинні, передусім, відображати рівень фінансової результативності використання активів, власного капіталу та інвестицій ПрАТ «Фірма «Полтавпиво». Показники фінансової результативності використання активів (FRA), власного капіталу (FRE), інвестицій (FRI) можуть набувати як позитивного (фінансова прибутковість), так і негативного значення (фінансова збитковість), що відображає наявний рівень ефективності використання активів, власного капіталу та інвестицій за підсумками відповідного виду господарської діяльності товариства [1]. При оцінці результативності діяльності ПрАТ

«Фірма «Полтавпиво», фінансова результативність дає змогу оцінити наявний потенціал економічного розвитку товариства. Отже, є необхідність проведення діагностики фінансової результативності кожного з видів діяльності товариства.

Розрахуємо вищевказані показники протягом 2014 – 2016 років, для подальшої оцінки результативності діяльності ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» (табл. 1.).

Таблиця 1

Показники результативності діяльності ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» за 2014-2016 роки

Вид діяльності	Формула розрахунку показника								
	Фінансова результативність активів (FRA), %			Фінансова результативність власного капіталу (FRE), %			Фінансова результативність інвестицій (FRI), %		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
А	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Основна діяльність	35,97	45,35	1,80	51,88	64,89	2,85	2949,2	477,11	15,77
Інша операційна діяльність	-1,94	-3,79	-8,10	-7,12	-5,42	-12,59	-405,0	-39,86	-66,42
Фінансова діяльність	-2,60	-2,47	-2,09	-3,74	-3,53	-3,23	-212,9	-25,98	-17,02
Звичайна діяльність	28,43	39,09	-8,41	41,01	55,94	-12,98	2331	411,3	-68,43

Аналізуючи розраховані показники результативності діяльності ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» за досліджуваний період відмітимо наступне. У 2016 році відбулося стрімке зниження показників результативності основної діяльності товариства. Це є негативним явищем, оскільки основну масу грошових доходів підприємство отримує від основної діяльності, при цьому покриваючи адміністративні витрати, витрати на збут, інші операційні витрати та інші незначні. Інша операційна діяльність ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» не є прибутковою, причому тут також спостерігається тенденція до зниження, і як вже зазначалося, витрати на проведення даної діяльності покриває основна діяльність. І якщо показники результативності основної діяльності за 2014 і 2015 роки були досить високими і дозволяли покрити витрати, то вже у 2016 році ситуація істотно змінилась.

Відбулося зниження цих показників в середньому на 95,6%. Це свідчить про неефективну, збиткову діяльність товариства у 2016 році. Результативність фінансової діяльності на протязі трьох аналізованих років також знаходиться на низькому рівні, і це призводить до зменшення розміру та складу власного і позикового капіталу. Отже, у 2016 році відбулося стрімке погіршення результативності діяльності ПрАТ «Фірма «Полтавпиво», адже саме від основної та фінансової діяльності підприємства, повинні бути найбільші суми доходів. Про це також свідчать показники результативності звичайної діяльності, які є підсумком показників результативності основної, іншої операційної, фінансової діяльності товариства, і вони збільшились у 2015 році порівняно з 2014 роком, а у 2016 році мали від'ємні значення.

На сьогодні відсутній єдиний підхід до визначення нормативних значень показників ROA, ROE [1]. На основі проведеного дослідження представимо показники фінансової результативності ПрАТ «Фірма «Полтавпиво», відобразимо методику аналізу показників фінансової результативності (FRA, FRE) у вигляді таблиці 2.

Таблиця 2

Методика оцінки показників фінансової результативності за видами діяльності
ПрАТ «Фірма «Полтавпиво»

Рівень фінансової результативності активів та власного капіталу	Критерії показників фінансової результативності, %	
	активів, FRA	власного капіталу, FRE
Високий	FRA > 5	FRE > 10
Середній	0 < FRA < 5	0 < FRE < 10
Низький	FRA < -5	FRE < -7
Кризовий	FRA > -5	FRE > -7

Ключовими індикаторами фінансової результативності вважають показники, які відображають рівень ефективності використання активів та власного капіталу. Діагностика значень саме даних показників (FRA, FRE) буде відображати наявний стан фінансової результативності кожного з видів діяльності та господарського процесу товариства (табл. 3) [1].

Таблиця 3

Критерії діагностики стану результативності діяльності ПрАТ «Фірма «Полтавпиво»

Рівень показника	Стан фінансової результативності за видами господарської діяльності товариства (основна, операційна, фінансова, інвестиційна, звичайна)		Рівень показника
FRA, %			FRE, %
Високий FRA > 5	FRA, FRE Оптимальний стан FR	FRE	Високий FRE > 10
Середній 0 < FRA < 5	FRA, FRE Середній стан FR	FRA Прогресивний стан FR	Середній 0 < FRE < 10
Низький FRA < -5	FRA, FRE Нестійкий стан FR	FRA	Низький FRE < -7
Кризовий FRA > -5	FRA, FRE Кризовий стан FR	FRE Загрозливий стан FR	Кризовий FRE > -7
Примітки	FR – фінансова результативність; FRA, FRE – фінансова результативність використання активів та власного капіталу відповідно.		

Література

1. Скалюк Р.В. Фінансова результативність діяльності промислових підприємств / Р.В. Скалюк // Вісник економіки транспорту і промисловості. –2011. – №33. – С. 227 - 231.

УДК 336

*Бойко Валерія Олегівна, Грачова Анастасія Олександрівна,
Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка,
студентки*

СУЧАСНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

На сучасному етапі розвитку економічної системи України значна частина суб'єктів господарювання не може здійснювати стабільну виробничу та фінансову діяльність, у зв'язку з їх низькою ефективністю управління та нестачею фінансових